

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEMÉRTI

66. SZÁM

A GROZA-KORMÁNY ELRENDELTE AZ ELHURCOLTAK HAZABOCSÁTÁSÁT

A Magyar Népi Szövetség javaslatai szerint teljesülnek az erdélyi magyarság nemzeti kívánságai

KOLOZSVAR, március 21. A Magyar Népi Szövetség kolozsvári székházában kedden délután 5 órakor egybegyültek a magyar intézmények, egyházak, szervezetek és iskolák képviselői, hogy meghallgassák a szövetség vezetőinek politikai beszámolóját. Az értekezleten képviseltette magát a szervezett munkásság is.

Az egybegyülteket az elnökség nevében Kós Károly mérnök üdvözölte. Utána Balogh Edgár ügyvezető elnök emelkedett szólásra. Előadásában leszögezte, hogy a Groza-kormány megalakulásával és Észak-erdélynek a demokratikus Romániába való bekapcsolásával teljes mértékben beigazolódtott a Magyar Népi Szövetség harcoss demokratikus realitás politikája. Ez a politika a főszaadulástól kezdve a szovjet-román fegyverszüneti szerződés alapján állt, erről az alapról szállt szembe a Maniu-gárdisták magyarellenes rohamával s ezen az alapon szövetkezett a haladó román demokrácia erőivel is, amelyek ma uralomra jutottak és Románia őszinte demokratizálódása útján az erdélyi magyarságot is védik felelőtlen sovinszta támadásoktól.

— Politikánk — mondotta a szónok — szembefordult természetesen azokkal a magyar illúziókkal is, melyek mögött tulajdonképpen a román néppel együttélni nem akaró sovinszta sugalmazásai rejtőztek. Vállaltuk, ha kellett, a népszerűtlenséget is, de népi érdekekben egy pillanatra sem léptünk félre a valóság biztos alapjáról. A tények most igazolnak.

Balogh Edgár bejelentette ezután, hogy a Magyar Népi Szövetség észak-erdélyi végrehajtó bizottsága szoros együttműködésben a szövetség brassói országos központjával javaslatokat dolgozott ki a legsürgősebb nemzetiségi kérdések megoldására. E javaslatok szellemében már is baráti eszmecsere folyt le Vlădescu-Răcoasă nemzetiségügyi miniszter és a Magyar Népi Szövetség vezetői között, s hasonló érintkezéssel történt magával Groza Péter miniszterelnökkel is, az erdélyi népek testvériségének régi harcossával. E megbeszélések alapján mind Észak-erdélyből, mind Dél-erdélyből szakembereket küld a Magyar Népi Szövetség Bukarestbe a kormány mellé, akiknek az a feladatuk, hogy a kormányt a magyarság jogos kívánságairól tájékoztassák és egyben a kormány demokratikus nemzetiségi intézkedéseinek végrehajtásában segítőkészt nyújtsanak.

A szónok arra kérte fel a gyűlésen képviselt magyar intézményeket, egyházakat, szervezeteket és iskolákat, hogy a maguk részéről is teljes odaadással vegyenek részt Románia demokratikus tételenek és a román-magyar meg egyeztetésnek emberien nagy és egyetemes dunavölgyi távlatokat nyújtó munkájában, elősegítvén így a Vörös Hadsereg döntő győzelmét a hitlerizmus és annak fasiszta maradványai felett.

„A politikai beszámoló után Demeter

János dr. alpolgármester a Magyar Népi Szövetség 21 pontba foglalt kívánságait ismertette. Bevezettként megemlékezett a Szovjetunió minden nemzetiségi kérdést tökéletesen megoldó szocialista alkotmányáról s leszögezte, hogy az erdélyi magyarság sem mondhat le egy olyan fejlődésről, amely végső távlatában a nemzetiségi kérdést teljesen megoldja. Ugyanakkor azonban kifejtette a szónok azt is, hogy miképpen a munkásosztály sem tűr meg semmiféle szociális ultraradikalizmust, amely a fasiszta végső megsemmisítéséért folyó harcot és a demokratikus erők antifasiszta egységfrontját veszélyeztetné, ugyanúgy a nemzetiségi politikában is realitásnak kell lenni és elméleti elgondolások helyett a román és magyar nép mai együttműködési lehetőségeit kell biztosítani. Ilyen értelemben

üdvözölte az Országos Demokrata Arcvonal győzelmes politikáját, melynek eredményeképpen az erdélyi magyarság ma magában a kormányzatban találhatja meg jogainak legfőbb biztosítékát.

Ezek után Demeter János dr. általános érdeklődés mellett felolvasta a Magyar Népi Szövetség részéről a Groza-kormány kolozsvári bemutatkozása alkalmával előterjesztett nemzetiségi javaslatokat. Ezek szerint a romániai magyarság képviseletet kér a kormányban és az Észak-erdély közigazgatási bekapcsolására létesítendő kolozsvári központi hivatalban. A lakosság nemzetiségi megosztása figyelembe veendő a közigazgatás minden terén, a magyar többségű községekben, városokban és vármegyékben pedig a közigazgatási önkormányzatok vezetői is magyar nemzetiségűek legyenek. A közhiva-

taít viselő magyaroknak, beleértve a tanúgy, a vasutak s a posta szolgálatában állókat is, a tisztogató bizottságok igazolásai alapján biztosítani kell helyben maradását, szükség esetén pedig a dél-erdélyi magyar vidékeken való elhelyezését.

Külön pont kívánja, hogy Erdélyben a román nyelv mellett a magyar nyelv is hivatalosnak ismertessék el, kiterjesztvén a magyar nyelv használati jogát a vasuti és postai, nemkülönben katonai szolgálatra is.

Legsürgősebb kívánságnak a memorandum az Észak-erdélyből vagy Dél-erdélyből tisztára a faji megkülönböztetés alapján elhurcolt magyar polgári lakosság azonnali hazahozását s a különféle munkatáborok és fogolytáborok teljes felszámolását szögezi le.

Erdélyi magyar kultúrtaócs felállítáóát javasoljuk

A romániai magyarság autonóm kulturális fejlődésének biztosítására a memorandum külön magyar kultúrtaócs felállítáóát javasolja, amely csak az általános állami érdekek s a politikai irányítás szempontjából volna alárendelve a közoktatásügyi minisztériumnak. A Magyar Népi Szövetség részletezi a továbbiakban a romániai magyarság kulturális kívánságait, így a Kolozsvárt működő önálló magyar egyetem megtartását és a régóta kívánt s a Székelyföld különleges kívánalmainak megfelelő műgyetem felállítáóát. A memorandum biztosítani kívánja demokratikus magyar szakemberek külföldről való meghívását is, leszögezvén, hogy az erdélyi magyar tudomány és művészet fejlesztésével a magyarság hathatósan elő kívánja segíteni a német fasiszta politika következtében egymásra uszított dunavölgyi népek megbékélését. Külön pont foglalkozik az állansegélyben részesítendő kolozsvári magyar Nemzeti Színházzal, valamint a magyar nemzeti szín, a népi és nemzeti viselet, nemkülönben a szabadságharcos dalok és nemzeti szokások szabadságával.

A továbbiakban a javaslatok a magyarság szabad ipari és kereskedelmi életének biztosítását, a földosztás nemzetiségi szempontból való demokratikus ellenőrzését, az elhagyott szászföldök betelepítésének a nemzeti jogegyenlőség alapján való megoldását és a nemzeti uszítókat el-

ien hozandó büntető rendelkezéseket sürgetik.

A memorandum szerint az Erdélyben különlegesen magyar jellegű egyházaknak ugyanolyan jogokban kell részesülniök, mint a többi egyházaknak, s az erőszakos áttérítések hivatalból büntetendők. Egy külön pontban a Magyar Népi Szövetség ünnepélyesen leszögezi, hogy mindazokat a zsidószármazású lakosokat, akik magyar anyanyelvűek és magukat magyaroknak vallják, a magyar nemzet elválaszthatatlan részének tekinti és ugyanazon nemzetiségi jogok biztosítását kívánja számukra is, melyekben a romániai magyarság általában részesül.

— A romániai Magyar Népi Szövetség — olvasta fel a memorandumból Demeter János dr. — nem mint kívül álló közli kívánságait, hanem mint munkatárs, aki az ország egyik problémájának feltárásával és ismertetésével segíteni akar, hogy a kormány, amelytől a nép történelmi változásokat vár, minél hamarabb és minél eredményesebben végezhesse el demokratikus hivatását.

Az előterjesztést követő szabad vita során általános érdeklődés közepette Vásárhelyi János református püspök üdvözölte a Magyar Népi Szövetség gerinces demokrata politikáját és bizalmát fejezte ki a Groza-kormány célkitüzéseiről. Asztalos Sándor dr. felszólalásában az állampolgársági kérdés demokra-

tikus rendezésére tett indítványt, javasolta a magyar intézményeknek az állami költségvetésből való támogatását és Észak-erdély különleges pénzügyi helyzetére való tekintettel gazdasági védelmet kért a magyarság számára. Nagy Géza tanár a tanítók és tanárok bizonytalan helyzetét tárta fel és segítséget kívánt a dél-erdélyi magyar iskolák számára.

Javában folyt az értekezlet, amikor brassói telefonjelzés alapján az elnökség bejelentette, hogy a Groza-kormány elrendelte az Észak-erdélyből elhurcolt polgári foglyok szabadlábrahelyezését. A bejelentést az értekezlet résztvevői tomboló lelkesedéssel vették tudomásul.

A szakszervezeti tanács részéről Veress Pál üdvözölte a Magyar Népi Szövetség értekezletét, arra figyelmeztetvén az egybegyülteket, hogy a munkásság szigorúan örködik a magyarság nemzetiségi jogai feletti, de csakis az őszintén demokratikus magyar szándékokat hajlandó pártfogásába venni.

Sándor Imre római katolikus püspöki helytartó az értekezleten a németek terrorja következtében elsodoródott erdélyi magyarság, Bende Béla aranyostordamegyei református lelkész pedig a Dél-erdélyből az Antonescu-rendszer idején elmenekült 200.000 főnyi magyarság jövendőbeli sorsát tette szóvá.

Az értekezletet Balogh Edgár zárószavai rekesztették be.

A Szovjetunió felmondta a török-szovjet barátsági szerződést

MOSZKVA, március 21. (Rador.) Molotov, a Szovjetunió külügyi népbiztosa március 19-án kihálgatáson fogadta Törökország moszkvai követét. Molotov közölte, hogy a Szovjetunió és Törökország között 1925 december 17-én kötött barátsági és semlegességi szerződés rövidesen lejár s a szovjet kormány, bár elismeri a szerződés és a Törökországgal való baráti kapcsolatok fontosságát, szükségesnek tartja megállapítani, hogy az utóbbi időben, de főleg a második világháború alatt bekövetkezett események folytán ez a szerződés nem felel meg az új helyzetnek. Eppen ezért, az előírt feltételek alapján, a Szovjetunió felmondja a szerződést.

A moszkvai török követ válaszában közölte, hogy azonnal érintkezésbe lép kormányával és tudomására hozza a szerződés felmondását.

